

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH140057
NAZWA
OBSZARU Torfowisko Serafin

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH140057	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Torfowisko Serafin

1.4. Data opracowania 2020-06	1.5. Data aktualizacji 2024-07
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2021-01
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2022-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2023-10
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 7 września 2023 r. w spr. soo Torfowisko Serafin (PLH140057)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
21.6214

Szerokość geograficzna
53.3693

2.2. Powierzchnia [ha]:

369.44

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL12	Mazowieckie
------	-------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
7140			96.0		M	B	C	B	B
7230			23.0		M	D			

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki			Populacja na obszarze								Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość	Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C			
											Stan			

					Min	Maks		C R V P		Populacja	zachowania	Izolacja	Ogólnie
M	1337	Castor fiber		p	1	4	i	R	P	D			
P	6216	Hamatocaulis vernicosus		p	800	1000	area	C	P	C	C	C	C
P	1903	Liparis loeselii		p	1	200	i	R	P	C	C	C	C

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N07	53.42
N10	46.58
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Kompleks torfowy Pupkowizna położony jest w stosunkowo rozległym obniżeniu, które należy do dorzecza rzeki Pisy. Struktura kompleksu jest niejednorodna i charakteryzuje się występowaniem mozaiki zbiorowisk roślinnych i siedlisk przyrodniczych, w tym wzajemnym przenikaniem się siedlisk torfowiskowych. O rozwoju torfowisk w kierunku określonego typu decydują warunki fizyko-chemiczne i biologiczne wód. Nie bez znaczenia jest tu także liczna sieć rowów melioracyjnych oraz Kanał Krusza – Serafin (lub Kanał Krusza-Pupkowizna), przebiegający przez teren będący przedmiotem analizy. Torfowisko Serafin, tj. teren objęty ochroną także w formie rezerwatu przyrody stanowi jeden z pojeziornych obiektów torfowo-bagiennych, zlokalizowany w północnej części woj. mazowieckiego. Już w latach 40-tych wskazywano na postępujący proces przemian torfowiska niskiego i przejściowego, skutkujący wykształceniem się zbiorowisk na pograniczu ww. torfowisk. W materiałach z 2000 r., podkreśla się, iż znaczna zawartość mineralnych składników odżywczych i wysoki bilans wapniowy w powierzchniowych wodach torfowiska podtrzymują rozwój w kierunku torfowiska niskiego, w warunkach niższego bilansu składników odżywczych i wapnia rozwija się zaś torfowisko przejściowe. Określono wówczas także, że procesy ewolucyjne w glebach torfowo-gytowych i torfowych na gytii mają charakter naturalny, a ogólnym kierunkiem zmian w nich zachodzących jest powstawanie torfów przejściowych, a nawet wysokich. Przyczyn zmian upatrywano w zmniejszonym zalewie wód powierzchniowych oraz coraz większym udziale w bilansie wodnym wód opadowych. To zaś generowało kierunek zmian występującej na tym terenie roślinności. Zaznacza się udział gatunków reprezentujących torfowiska wysokie, m.in. żurawiny błotnej. Udział gatunków charakterystycznych dla siedliska 7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, w tym m.in. turzycy dwupiennej, kruszczyka błotnego, dziewięciornika błotnego,

kukulek krwistej i szerokolistnej, czy też torfowca Warnstorfa jest sporadyczny i ograniczony do niewielkich powierzchni zwłaszcza w południowej i południowo-zachodniej części obszaru. Obecność tych gatunków uwarunkowana jest obecnością gytii węglanowej zalegającej pod torfem turzycowym przykrytym warstwą torfów przejściowych. W przypadku wystąpienia wysokich stanów wód torfy te odrywane są od gytii i unoszone ku górze, przy okazji uwalniając związki wapnia, które następnie przedostają się do rowów melioracyjnych. Za ich pośrednictwem woda zawierająca rozpuszczone związki wapnia przepływa lokalnie przez obszar. W efekcie, lokalnie tworzą się tu płyty roślinności stanowiące formy przejściowe lub zdegradowane pomiędzy torfowiskami przejściowymi a torfowiskami alkalicznymi. Część torfowiska ulega silnemu zarastaniu brzozą i olszą, zwłaszcza w północnej i wschodniej części. Miejscami wykształciły się w obrębie niecki torfowiska zbiorowiska leśne o charakterze olsu torfowcowego lub zbiorowiska zarośli wierzbowych. Okrajek, zwłaszcza po stronie południowej zajmują szuwały trzcinowe i wielkoturzycowe.

4.2. Jakość i znaczenie

Przedmiotem ochrony obszaru jest siedlisko przyrodnicze 7140, ujęte w załączniku I Dyrektywy siedliskowej oraz haczykowiec błyszczący i lipiennik Loesela z załącznika II. Dodatkowo w obszarze zinwentaryzowano siedlisko nieistotne 7230 oraz nieznaczącą populację bobra.

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea) Spośród reprezentujących ww. siedlisko zbiorowisk roślinnych, występujących w granicach omawianego obszaru należy wymienić zbiorowisko: turzycy bagiennnej, turzycy nitkowatej, turzycy dzióbkwatej (w tym podzespół torfowcowy Sphagno-Caricetum rostratae) i turzycy obłej. Przejściowy charakter torfowisk podkreślają ponadto zbiorowiska kwaśnych młak związku Caricion nigrae, reprezentowanego na tym terenie przez fitocenozy: trzcinnika prostego, turzycy pospolitej, ze zwiększonym udziałem bobrka trójlistkowego i siedmiopalecznika błotnego. O przejściowym charakterze torfowisk świadczy także obecność gatunków tzw. charakterystycznych, do których zaliczają się m.in.: turzycy bagienna, nitkowata, obła i dzióbkwata, czermień błotna, siedmiopalecznik błotny, wełnianki wąskolistna i delikatna, rosiczka okrągłolistna, skrzyp bagienny, trzcinnik prosty oraz mchów: torfowca spiczastolistnego i obłego.

Zagrożeniem dla siedliska jest sukcesja wtórna oraz sieć rowów odwadniających.

Stan wykształcenia płatów jest dobry (B), zgodny z jego klasyczną charakterystyką.

Biorąc pod uwagę całościowy obraz torfowiska, należy uznać, że reprezentatywność siedliska 7140 w skali obszaru jest dobra (B).

Torfowiska przejściowe, najbardziej rozpowszechnione są w Polsce północnej, na pozostałym obszarze występują lokalnie i w rozproszeniu. W ujęciu lokalnym (czy wojewódzkim) powierzchnia torfowisk w opisywanym obszarze Natura 2000 jest dość duża, jednak w skali kraju bez wątpienia nie przekracza ona 2% powierzchni siedliska, co prowadzi do nadania oceny C.

W ramach następnego cyklu monitoringowego należy dokonać ponownego określenia powierzchni siedliska z uwagi na wątpliwość w zakresie 23 ha płatu siedliska które nie uznano za torfowisko przejściowe 7140, ponieważ w jego składzie gatunkowym obecne są gatunki torfowisk alkalicznych.

W ramach kryterium „stan zachowania” ocena podkryterium „stopień zachowania struktury” opiera się na wielu wskaźnikach, spośród których kardynalnymi są: gatunki charakterystyczne, pokrycie i struktura gatunkowa mchów, obce gatunki inwazyjne, rodzime gatunki ekspansywne, oraz stopień uwodnienia. Wszystkie te wskaźniki oceniono na FV, a spoza wskaźników kardynalnych na U2 oceniono ekspansję drzew i krzewów. Ogólny obraz struktury jest jednak korzystny, co prowadzi do oceny struktury siedliska na stopień II jako dobrze zachowaną.

Drugie podkryterium „stopień zachowania funkcji” oceniono na stopień II jako, że ocena perspektyw zachowania siedliska jest dobra (FV), mimo odnotowanej ekspansji drzew i krzewów. Proces ten może być jednak relatywnie łatwo powstrzymany (opóźniony) działaniami ochrony czynnej. W związku z powyższym, perspektywy ochrony ocenia się jako dobre - stopień II. Biorąc pod uwagę ocenę podkryteriów, ogólny stan zachowania siedliska w obszarze jest dobry (B).

Ocena reprezentatywności na poziomie B oraz stanu zachowania na poziomie B, przy powierzchni względnej ocenionej na C (co w przypadku małych obszarów i dość dużego rozpowszechnienia siedliska w kraju, jest rzeczą naturalną), pozwala na nadanie dobrej (B) oceny ogólnej.

Oceny stanu zachowania gatunku dokonano w oparciu o w oparciu o ogólnodostępne publikacje.

1903 lipiennik Loesela *Liparis loeselii*

W granicach obszaru Natura 2000 stwierdzono występowanie populacji gatunku, która zgodnie z wynikami badań Klubu Przyrodników liczyła kilkaset roślin. Stwierdzona w 2022 r. liczebność lipiennika (zaledwie jeden

osobnik generatywny) nie może być postrzegana jako spadek jego populacji, ponieważ dla gatunku charakterystyczne są znaczne wahania liczebności w kolejnych latach. Za taką możliwością przemawiają także dane meteorologiczne (wyjątkowo sucha wiosna w roku badań). Przyjmując, że w Polsce wstępuje ok. 300 stanowisk lipiennika (Jarzombkowski i Pawlikowski 2012), populacja licząca jednego osobnika nie przekracza 2% populacji krajowej. Jednak w latach obfitego pojawu, populacja na Torfowisku Serafin może nawet przekraczać 2% zasobów gatunku w Polsce. W tym momencie jednak nie ma podstaw do nadania oceny wyższej niż C.

W ramach kryterium „stan zachowania” oceniono podkryterium „stopień zachowania cech siedliska”, które określono na stopień II (wobec czego nie ocenia się drugiego z podkryteriów „możliwości odtworzenia”). Powierzchnia siedliska gatunku jest względnie stabilna, a jedynym procesem, który może wpływać na stan siedliska gatunku jest sukcesja drzew i krzewów. Pewne znaczenie ma fragmentacja siedliska i prawdopodobne kurczenie się niewielkich fragmentów sprzyjających jego występowaniu. Miejscami stan zachowania siedliska jest lepszy, dzięki wykonanym zabiegom ochronnym.

Najwięcej stanowisk lipiennika znajduje się w północno-wschodniej, środkowej i zachodniej części kraju. Populacja na torfowisku Serafin znajduje się w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku i nie jest izolowana – dlatego też kryterium „izolacja” nadano ocenę C. Ocena wszystkich kryteriów składowych na poziomie C prowadzi do takiej samej oceny ogólnej (wartość znacząca).

Oceny stanu zachowania siedliska dokonano w oparciu o ekspertyzę przyrodniczą.

6216 Haczykowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*

Z uwagi na szerokie rozprzestrzenienie haczykowca w Polsce, populacja gatunku na Torfowisku Serafin (choć liczna i dobrze zachowana) nie może być oceniona wyżej niż na poziomie C (<2% populacji krajowej).

W ramach kryterium „stan zachowania” oceniono podkryterium „stopień zachowania cech siedliska”, które określono na stopień II (wobec czego nie ocenia się drugiego z podkryteriów „możliwości odtworzenia”).

Siedliskiem haczykowca jest torfowisko przejściowe (7140) będące również przedmiotem ochrony w obszarze. Jego powierzchnia jest względnie stabilna, a jedynym procesem, który może wpływać na stan siedliska gatunku jest sukcesja drzew i krzewów. Pewne znaczenie ma fragmentacja siedliska i prawdopodobne kurczenie się niewielkich fragmentów sprzyjających jego występowaniu. W niektórych miejscach stan zachowania siedliska jest lepszy, dzięki wykonanym zabiegom ochronnym. Miejscami populacja wykazuje także objawy regresu na skutek ekspansji brzoź i wierzb. Proces ten można jednak relatywnie łatwo powstrzymać. Haczykowiec rozmieszczony jest w całej Polsce niżowej oraz w niższych położeniach górskich, w odpowiednich siedliskach. Populacja na torfowisku Serafin znajduje się w obrębie rozległego obszaru występowania gatunku i nie jest izolowana – dlatego też kryterium „izolacja” nadano się ocenę C.

Ocena wszystkich kryteriów składowych na poziomie C prowadzi do takiej samej oceny ogólnej (wartość znacząca).

Oceny stanu zachowania siedliska dokonano w oparciu o ekspertyzę przyrodniczą.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	J02		o
H	K02.01		i
M	M01.02		o
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	A03.02		o

Poziom: H = wysoki, M = sredni, L = niski.
Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,
O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.
i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednoczesne.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. F. Jarzombkowski, Ł. Kozub – Klub Przyrodników - „Regionalny Program Ochrony Torfowisk Alkalicznych (7230) w woj. mazowieckim”, Świebodzin 2011 r.2. L. Wolejko, P. Pawlaczyk, R. Stańko - „Torfowiska alkaliczne w Polsce – różnicowanie, zasoby, ochrona” Wydawnictwo Klubu Przyrodników 2019 r.3. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie T. Figarski, M. Szczygieski, M. Gałczyński, M. Kurek, B. Piwowarski, P. Ługowski Ekspertyza botaniczno-fitosocjologiczna obejmująca inwentaryzację następujących przedmiotów ochrony w obszarze Natura 2000 Torfowisko Serafin nPLH140057: 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea); 1903 Lipiennik Loesela (Liparis loeselii); 6216 Haczykowiec błyszczący (Hamatocaulis vernicosus)” 2022 r.4. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Warszawie, 2024, Pismo znak ZDO-410/53/24 w sprawie szacowania liczebności Haczykowiec błyszczący.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	47.34				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Torfowisko Serafin	+	47.34

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie
Adres:	Polska Henryka Sienkiewicza 3 00-015 Warszawa
Adres e-mail:	sekretariat@warszawa.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☐	Tak	Nazwa:	
		Link:	
☒	Nie, ale jest w przygotowaniu		
☐	Nie		

6.3. Środki ochrony (opcjonalne)

Na części powierzchni wykonywane były działania ochrony czynnej (zgodnie z ustalonymi zadaniami ochronnymi dla rezerwatu Torfowisko Serafin). Działania te polegały na usuwaniu drzew i krzewów z określonych powierzchni w południowej części obszaru – głównie na stanowiskach lipiennika Loesela. Planuje się kontynuację działań.

7. MAPA OBSZARU

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH140057

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--